

Ghidul Cetățeanului Digital

V1

Mediul digital a devenit un spațiu de desfășurare pentru tot mai multe activități umane, fie că vorbim despre divertisment, informare sau comunicare.

În calitate de cetățeni, **avem posibilitatea de a utiliza mijloace digitale pentru a ne respecta obligațiile și pentru a ne exercita drepturile.**

Facilitarea interacțiunii cu instituțiile publice prin intermediul mijloacelor digitale **se bazează atât pe capacitatea instituțiilor publice** de a furniza servicii digitale **cât și pe capacitatea cetățenilor** de a utiliza aceste servicii.

Ghidul Cetățeanului Digital are ca scop oferirea unor repere relevante în acest sens. **Vom explora împreună profilul nostru de cetățean digital, care include informațiile, abilitățile și comportamentele care definesc acest rol.**

De ce am dori să fim cetățeni pregătiți din punct de vedere digital? Pentru că evoluția societății în general și a localităților, în mod particular, depinde de gradul lor de digitalizare, iar **calitatea vieții noastre personale, profesionale și sociale este influențată de capacitatea noastră de a relaționa bine cu instituțiile statului și comunitatea din care facem parte.**

Legendă:

Ce?

Ce reprezintă un anumit concept.

De ce?

Cum ne influențează acest concept.

Ce pot face eu?

Care este o acțiune pe care o pot face eu acum.

CUPRINS

1. Informații

- 1.1 [Instituții] Ce instituții publice oferă servicii cetățenilor și care este rolul lor ?
- 1.2 [Contexte] În ce contexte interacționăm cu instituțiile?
- 1.3 [Servicii] Ce servicii digitale sunt disponibile?
- 1.4 [Reguli] Care sunt regulile (drepturile și obligațiile)?
- 1.5 [Soluții] Cum ne rezolvăm nevoile de cetățean mai ușor?
- 1.6 [Informare] În ce direcție evoluează localitatea noastră?
- 1.7 [Măsurare] Cât de performantă este autoritatea publică?

2. Aptitudini

- 2.1 [Competențe] Care sunt competențele digitale minime?
- 2.2 [Informare] Cum ne informăm corect?
- 2.3 [Comunicare] Cum comunicăm online?
- 2.4 [Date] Cum reprezentăm realitatea prin date digitale?
- 2.5 [Colaborare] Cum colaborăm în mediul digital?
- 2.6 [Licențe] Cum interacționăm cu licențele în mediul digital?
- 2.7 [Profil Digital] Cum ne formăm profilul digital?

3. Comportament

- 3.1 [Global] Conștient și contributiv global
- 3.2 [Informat] Informat despre dinamica localității
- 3.3 [Proactiv] Activ și constructiv social
- 3.4 [Rezilient] Perseverent și adaptabil la schimbare
- 3.5 [Empatic] Atent la nevoi și perspective diverse
- 3.6 [Implicat] Implicat în proiecte civice
- 3.7 [Autonom] Independent în gândire și acțiune

1. Informațiile

În acest capitol sunt cuprinse câteva informații care ne vor ajuta să interacționăm mai ușor cu instituțiile publice.

1.1 Instituții

Ce instituții publice oferă servicii cetățenilor și care este rolul lor?

În calitate de cetățeni beneficiem de servicii oferite de un complex de instituții. Acestea sunt organizate la nivel local, județean, regional și central precum și pe domenii de activitate. Instituțiile care sunt organizate pe domenii de activitate sunt de regulă subordonate sau coordonate de una sau mai multe instituții centrale sau locale.

Principalele instituții centrale sunt Parlamentul, Guvernul, Curtea Constituțională, Înalta Curte de Casație și Justiție și Președintele. **La nivel local**, există primării, consilii locale, consilii județene, prefecturi, judecătoria, tribunale și curți de apel.

Majoritatea instituțiilor au o componentă digitală în cadrul serviciilor pe care le oferă. Fie că este vorba de informare prin website, poștă electronică sau platforme digitale; putem beneficia de servicii digitale de la majoritatea instituțiilor menționate.

Iată o listă cu [website-urile instituțiilor centrale](#) și o hartă interactivă cu [website-urile tuturor primăriilor din țară](#).

1.2 Contexte

În ce contexte interacționăm cu instituțiile publice?

Interacțiunile pe care le avem cu instituțiile publice **pot fi clasificate în 5 categorii:**

- Interacțiuni prin care **obținem informații** de la instituții publice;
- Interacțiuni prin care **oferim informații** instituțiilor publice;
- Interacțiuni prin care **plătim sume de bani**;
- Interacțiuni prin care **ne sunt plătite sume de bani**;
- Interacțiuni prin care **obținem servicii** (educație, sănătate, siguranță, protecție socială etc).

Majoritatea procedurilor integrează două sau mai multe categorii de interacțiuni. De exemplu, pentru a primi informații trebuie să oferim informații cu privire la identitatea noastră și, în unele cazuri, motivul pentru care solicităm acele informații.

Înainte de orice interacțiune este utilă o informare. Putem obține informații de pe website-urile instituțiilor publice sau formulând o solicitare prin email.

De asemenea, există posibilitatea ca autoritățile publice să ne comunice în mod direct o serie de informații pe care consideră necesar să le cunoaștem.

De regulă, **fiecare eveniment din viața noastră are o parte care presupune o interacțiune cu autoritățile publice**, exemple de astfel de evenimente sunt: *obținerea unei cărți de identitate, obținerea unui permis de conducere, naștere, căsătorie, divorț, achiziționarea unei locuințe, închirierea unei locuințe, înmatricularea unui autovehicul, votarea, înregistrarea obligațiilor fiscale, căutarea unui loc de muncă, angajarea, pierderea unui loc de muncă, pensionarea, începerea unei afaceri, modificarea unei afaceri, programarea unui consult medical, obținerea de ajutor, adopții, înscrierea la școală, obținerea unui pașaport, denunțarea ilegalităților sau a neregulilor etc.*

Fiecare dintre aceste evenimente presupune urmarea unei proceduri. Pentru a ne fi mai ușor să urmărim aceste proceduri, este necesară o informare prealabilă. Pentru a ne informa corect trebuie să o facem din surse oficiale. Cel mai bine este să ne informăm [din legi](#), de pe [website-ul instituției](#) care se ocupă de acea procedură, să solicităm aceste informații prin poștă electronică sau să consultăm un specialist avizat în cazul unor proceduri mai complicate, cum ar fi formularea unei acțiuni în judecată sau menținerea evidențelor contabile pentru afacerea noastră.

1.3 Servicii

Ce servicii digitale sunt disponibile?

De regulă, **fiecare instituție are pe website o listă de servicii pe care ni le oferă.** Totuși, pentru a ne fi mai simplu, găsim [aici](#) o listă cu serviciile pe care le putem accesa digital. Această listă este revizuită constant dar este posibil ca unele informații să nu fie actualizate, de aceea vă recomandăm să consultați sursele oficiale la care am făcut referire anterior.

Instituțiile publice sunt obligate să asigure posibilitatea de a primi și trimite documente semnate digital*. Astfel, chiar dacă nu există servicii cu proceduri digitalizate, toate instituțiile pot comunica prin poșta electronică, nemaifiind necesară deplasarea la sediul instituției pentru o serie de proceduri, cum ar fi depunerea unor copii de documente, solicitarea unor informații, obținerea unui nr. de ordine sau înregistrare etc.

Putem ca următoarea interacțiune pe care o vom avea cu instituțiile publice să o facem pe cât posibil în mediul digital, fără a ne mai deplasa; sau putem accesa și citi informațiile de pe website-urile instituțiilor care prestează servicii de interes pentru noi, astfel încât, la următoarea interacțiune să fim informați iar procedura să decurgă mai simplu și mai predictibil pentru noi.

* Excepție fac autoritățile judecătorești, Parlamentul și Președintele, pentru anumite situații.

1.4 Reguli

Care sunt regulile (drepturile și obligațiile)?

Este esențial să știm că **fiecare drept are o obligație corelativă**. Pentru fiecare drept pe care îl avem, există o obligație iar pentru fiecare obligație pe care o avem, există un drept.

Poate cea mai importantă este **obligația de a cunoaște legea**. Se presupune că orice persoană căreia îi este recunoscută capacitatea juridică (capacitatea de a-și exercita drepturile și de a-și asuma obligații) este, implicit, cunoscătoare a legii. Altfel spus, pentru a ne fi recunoscută capacitatea juridică, avem obligația de a cunoaște legea.

Pe **respectarea legii** se fundamentează întreaga ordine juridică. **Respectarea propriilor obligații poate fi văzută și ca respectarea drepturilor altora**. De exemplu, dreptul nostru de proprietate presupune obligația tuturor celorlalți la o abținere de la nesocotirea acestuia.

Documente fundamentale care trasează arhitectura drepturilor și libertăților pe care le avem în raport cu alte persoane și cu autoritățile publice sunt [Constituția României](#), [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#), [Declarația Universală a Drepturilor Omului](#), [Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice](#).

Buna desfășurare a raporturilor juridice este reglementată și de legi precum [Codul Civil](#) și [Codul Penal](#) sau de legi speciale ca [Legea 109 privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice](#).

1.5 Soluții

Cum ne rezolvăm nevoile de cetățean, mai ușor?

Serviciile publice ne sunt furnizate de instituții diferite. **Pentru a identifica instituția publică la care să apelăm, este necesar să știm ce fel de serviciu dorim să accesăm.**

Primăria, prin organele ei, este instituția care furnizează cele mai multe servicii directe cetățenilor. De aceea aceasta este, de cele mai multe ori, un punct de pornire bun. [Această hartă](#), menționată anterior, ne ajută să găsim website-ul primăriei noastre.

Iată o serie de **pași pe care îi poți parcurge pentru o interacțiune mai ușoară cu instituțiile publice locale**:

1. Clarifică nevoia pe care dorești să o rezolvi;
2. Identifică instituția publică locală răspunzătoare de rezolvarea nevoii tale;
3. Verifică pe website-ul instituției care sunt pașii necesari de parcurs;

Parcurge acești pași printr-o interacțiune digitală (prin e-mail sau website-ul instituției), dacă este posibil.

1.6 Informare

În ce direcție evoluează localitatea noastră?

Viața noastră personală, profesională și socială este influențată de strategiile de evoluție imaginate de autorități și de capacitatea lor de a le pune în practică.

Instituțiile publice locale au obligația de a ne răspunde la următoarele întrebări: Ce tip de localitate va deveni, în timp, localitatea unde locuiesc? Există o strategie de dezvoltare pe termen mediu și lung a localității? Cum vor evolua diferite domenii (agricultura, turism, infrastructură, educație, sănătate, siguranță, alimentație etc) în viitor?

Putem căuta răspunsul la aceste întrebări. Răspunsurile pot fi găsite fie pe website-ul primăriilor sau aceste întrebări pot fi adresate direct autorității locale.

1.7 Măsurare

Cât de performantă este autoritatea publică?

Situația și evoluția unei instituții sau a unui sector poate fi măsurată prin intermediul unor indicatori stabiliți pentru fiecare domeniu în parte, exemple: ponderea de persoane care folosesc transportul public (transport), abandonul școlar (educație), calitatea produselor din piețele alimentare (alimentație publică), gradul de acces la servicii de date (infrastructură de date), numărul de turiști și satisfacția lor (turism) etc.

Valoarea acestor indicatori este măsurată la începutul și finalul unei perioade, pentru a putea analiza performanța de utilizare a resurselor în scopurile asumate.

Dacă există un plan de dezvoltare al localității, **este preferabil să urmărim evoluția acestuia**. Acest lucru ne ajută să fim informați. Mai mult, urmărirea acestor situații, crește responsabilitatea autorităților responsabile de domeniul respectiv.

Autoritatea publică expune aceste informații pe website-ul instituției sau furnizează răspunsuri corespunzătoare la cererea cetățenilor.

2. Aptitudini

În acest capitol sunt cuprinse aptitudinile care ne vor ajuta să interacționăm mai bine în mediul digital.

2.1 [Competențe]

Care sunt competențele digitale minime?

Competențele tehnice de bază necesare pentru interacțiunea online presupun abilitatea cetățeanului de a utiliza tehnologia pentru interacțiunea cu autoritățile publice (email, accesarea unui website, completarea unui formular, administrarea unor documente digitale etc.).

Competențele digitale ne ajută **să ne rezolvăm problemele mai eficient**, iar acest lucru poate fi observat după o anumită perioadă de timp, în care ne-am dezvoltat abilități digitale de baza. La început, foarte probabil că vizita la Primărie, interacțiunea umană și numărul de ordine primit pe bilețel să fie mai atractive. În timp, posibilitatea de a gestiona interacțiunea cu statul prin intermediul tehnologiei este un câștig de timp, rigurozitate și eficiență pentru toți cei implicați în acest proces.

Dacă știm să citim, să scriem prin acționarea tastaturii, a mouse-ului sau a ecranului, putem utiliza unelte digitale. **Nu este necesară cunoașterea limbajelor de programare** pentru utilizarea unor unelte simple; majoritatea uneltelor și website-urilor sunt create pentru o utilizare intuitivă. **Care ar putea fi primul pas?** Utilizarea e-mailului-ului în interacțiunea cu cei apropiați, identificarea și citirea informațiilor disponibile online, crearea și modificarea unor documente în format digital.

2.2 [Informare]

Cum ne informăm corect?

Acțiunile și deciziile noastre cotidiene se bazează pe informațiile de care dispunem. Ne alegem profesia, destinațiile de vacanță, preferințele politice și sociale, modul în care ne petrecem timpul, cum ne deplasăm sau cum ne facem cumpărăturile pe baza informațiilor de care dispunem. Informațiile sunt cele care ne influențează părerea despre un anumit subiect și este important să observăm că ele nu sunt întotdeauna corecte și valide. **Există informații false, surse de informare fără credibilitate sau prezentări manipulative ale unor informațiilor corecte.**

Informarea corectă ne ajută să luăm decizii mai bune, să ne lărgim cunoștințele pe care le avem, să ne dezvoltăm reziliența în situații noi sau în situații critice și să fim o sursă de bine și claritate pentru ceilalți. Putem accesa informații diverse cărora nu le dăm neapărat crezare, dar care ne ajută să înțelegem perspective diferite. Învățarea și reînvățarea este un proces continuu. Omul se schimbă iar lucrurile create de om (societate, obiceiuri, moravuri, legi) se schimbă și ele, informarea și comunicarea ne ajută să ne poziționăm corect în acest proces. **În relația cu instituțiile publice ne bazăm pe informații emise de către acestea** sau pe argumentări și interpretări dezvoltate pe baza acestora.

Pentru a ne informa corect trebuie **să ne informăm din surse credibile și multiple, cărora să le verificăm constant nivelul de credibilitate și unghiul din care prezintă informația**. Dezvoltare unei liste de surse preferate și diversificarea constantă a acestora, ne ajută să fim și să rămânem bine informați.

2.3 [Comunicare]

Cum comunicăm online?

Comunicarea este procesul prin care ne transmitem informații în diferite forme. În mediul digital putem comunica prin diferite canale și pe diferite nivele de complexitate. Putem scrie un mesaj unui prieten, putem posta o informație publică pe rețele de socializare sau putem scrie un e-mail unui profesor, unui furnizor de servicii sau unei instituții.

Comunicarea facilitează cunoașterea, învățarea, divertismentul, sănătatea emoțională, economia și mai toate aspectele vieții de cetățean. **Comunicarea instituțională presupune existența unui scop legal.** Orice comunicare instituțională trebuie fundamentată pe un text de lege, pe un drept sau pe o obligație. Mediul digital ne ajută să comunicăm cu instituții publice la costuri (timp, bani, resurse) mult mai mici.

Putem începe prin a **ne inventaria canalele de comunicare, prin a dezvolta canale noi sau prin a ne consolida cunoștințele despre cele pe care le folosim deja.** Crearea unei **adrese și a unui cont de e-mail sunt esențiale** în special pentru interacțiunea cu instituțiile publice.

2.4 [Date]

Cum reprezentăm realitatea prin date digitale?

Este indicat să facem diferența între măsurători, statistici, sondaje sau colecții de opinii și să știm să folosim unelte de colectare și de administrarea a datelor.

Nivelul de de interpretare pe care îl permite sau îl presupune un set de date este determinant. Unele date, cum ar fi măsurătorile, permit sau presupun un nivel de interpretare minim - limitat la etalonul folosit (ex: centimetrii, inchi, ani lumină - pentru distanță), la instrumentul de măsurare (liniar, cântar, laser) și la persoana/procesul de măsurare (persoană experimentată, persoană neexperimentată, proces automat, proces practic, proces teoretic etc.) . Alte date cum ar fi statisticile, sondajele sau colecțiile de opinii, permit sau presupun un nivel de interpretare mult mai mare - fiind practic un set de date deja interpretat.

„Tot ceea ce auzim este o opinie, nu o certitudine. Tot ceea ce vedem este o perspectivă, nu adevăr” - Marcus Aurelius

Conștientizarea acestor factori ne ajută să înțelegem mai bine ce sunt datele într-un mod abstract dar și cum să le folosim în mod practic. **Citirea unor date nu necesită o cunoaștere profundă ale unor tehnici** matematice, statistice sau sociologice și nici utilizarea unor programe speciale. Există forme de prezentare vizuală a datelor care ne permit să ne facem o idee despre acestea.

Putem începe prin a vedea cum ne putem ordona și simplifica utilizarea datelor pe care le păstrăm (agende, datele de naștere ale apropiaților, calendarul, evenimente planificate, liste de cumpărături, bugetele, un inventar, copii ale documentelor, albume foto etc.) prin utilizarea uneltelor digitale. În cazul utilizării acestor unelte pentru păstrarea unor informații personale sau sensibile, trebuie să știm că există riscul de pierdere, distrugere sau sustragere; dar **utilizarea acestor unelte presupune o simplificare a proceselor de stocare și manipulare a datelor** (ex: înregistrarea unor cheltuieli zilnice ne permite să extragem tipare și concluzii care ne permit o mai bună administrare financiară).

2.5 [Colaborare] Cum colaborăm în mediul digital?

Colaborarea presupune să desfășurăm o acțiune sau un proces împreună cu alte persoane. Mediul digital permite colaborarea cu alți cetățeni la costuri foarte mici (timp, nevoia de deplasare, acces la expertiză, costuri de transfer).

Conectarea și colaborarea cu alți cetățeni care au aceleași scopuri sau preocupări poate fii esențială. Acest lucru ne permite să scurtăm timpul de învățare, să sporim efectul acțiunilor noastre și să contribuim la binele comun.

Colaborarea nu necesită și nu presupune o aliniere totală între două sau mai multe persoane. Putem colabora cu un cetățean de altă vârstă sau de alt sex pentru un scop comun.

Putem începe prin a face voluntariat pentru o cauză în care credem, prin participarea la o dezbatere publică, prin lansarea unei inițiative sau prin a face un anunț sau un apel pe canalele de care dispunem.

2.6 [Licențe]

Cum interacționăm cu licențele în mediul digital?

Licențele digitale sunt acte juridice între părți care determină condițiile în care se utilizează un produs sau un serviciu – **licențele sunt o specie de contracte**. Acestea se referă la drepturi ca: dreptul de a utiliza, dreptul de a comercializa sau dreptul de a distribui.

În momentul utilizării de conținut digital creat de altcineva este indicat să asociem sau să cităm licența în baza căruia am distribuit/creat/utilizat acest conținut. [Legea 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe](#) ne ajută să ne facem o idee despre ce presupun drepturile de autor.

Nu orice conținut presupune o limitare a utilizării, există creații disponibile pentru uz public, fie pentru că autorul a ales acest lucru fie pentru că perioada de exclusivitate a dreptului de utilizare și/sau exploatare a expirat.

Cunoașterea drepturilor și a obligațiilor previne posibilitatea apariției unor probleme de ordin legal sau funcțional.

Pentru aceasta, este utilă citirea licențelor, a termenilor și condițiilor ale produselor și serviciilor pe care le folosim deja. Aceste informații ne vor ajuta să ne cunoaștem drepturile, să înțelegem garanțiile care ne sunt oferite precum și limita utilizării acestor bunuri și servicii.

2.7 [Profilul Digital]

Cum ne formăm profilul digital?

Amprenta digitală reprezintă urma informațională pe care o lăsăm în cursul navigării noastre online. Unele dispozitive sau furnizori de servicii rețin date despre acțiunile noastre mult timp după ce am încetat acea acțiune. Legalitatea acestor acțiuni și legalitatea modului în care colecții de informații le utilizează, este o chestiune aflată în atenția publică.

Bula digitală reprezintă orizontul informațional care ne este accesibil în mediul digital. Aceasta este influențată atât de cunoștințele pe care le avem (cultură, limbă, relații sociale) cât și de informațiile pe care le-am accesat și care, în unele cazuri, influențează informațiile care ne sunt livrate.

Filtrele digitale reprezintă o serie de protocoale de transfer și/sau de blocare a datelor pe care le accesăm de pe dispozitivul nostru. Aceste filtre determină când și în ce condiții ne sunt livrate sau putem accesa informații de pe dispozitivele noastre digitale. Aceste filtre pot fi influențate de vârstă, poziție geografică, plata unor sume de bani, alegeri sau preferințe, elemente de securitate (ex. spam, programe corupte, informații cenzurate), ceea ce am blocat noi intenționat (furnizori de servicii, persoane, publicitate etc.) sau ceea ce ne-a exclus pe noi de la accesul acelor informații.

Istoricul digital este o specie a amprente digitale, cu efecte practice mai concrete. Unii furnizori de servicii înregistrează automat informații despre preferințele și activitatea noastră. Pe baza acestor informații putem fi profilați ca persoane de interes pentru diferite subiecte (publicitate, politică, economie, conținut digital) sau ne pot fi recomandate diferite produse, persoane sau informații.

Conștientizarea și analiza amprente digitale precum și a modului în care istoricul accesărilor noastre influențează informațiile care ne sunt servite, este importantă pentru noi ca cetățeni digitali.

Bula digitală și filtrele pe care le avem în navigarea online influențează într-un mod determinant informațiile pe care le primim. De asemenea, acestea pot influența și modul în care vedem și ne raportăm la lumea din jurul nostru.

Pentru o mai bună înțelegere a drepturilor și obligațiilor pe care le avem în acest domeniu și a posibilelor efecte ale acestor practici poate fi consultată [Legea 190 din 2018](#) și este recomandată citirea termenilor și condițiilor serviciilor pe care le accesăm.

3. Comportament

În acest capitol vom explora trăsături și perspective relevante pentru comportamentul nostru.

3.1 Conștient și contributiv global

Trăim într-o lume globalizată, în care evenimente care au loc într-o parte a globului au efecte din ce în ce mai ample asupra părții ale globului. Pandemia și efectele ei multiple sunt bune exemple în acest sens. Această relație este valabilă și invers, pentru că deciziile noastre de consum, atenția față de mediu sau interacțiunea în mediul digital influențează lumea mai mult decât observăm la o primă vedere.

O conștientizare a acestor conexiuni și o ajustare a comportamentului nostru prin care să ajungem la un punct de echilibru și de influență pozitivă, prin acțiuni la nivel personal (consum conștient, respect față de mediu, solidaritate cu cei care au nevoie etc.) are potențialul de a construi o lume mai bună pentru noi toți. Suntem împreună în această lume și depindem unii de alții pentru dezvoltarea societății și dezvoltarea proprie. Fiecare cetățean face parte din comunitatea umană, dar fiecare cetățean poate alege cum influențează societatea globală.

Deși să acționăm la nivel global poate părea exagerat, acțiunile noastre la nivel local pot avea impact global. Putem începe prin a achiziționa bunuri de producție autohtonă (încurajăm producătorii locali și reducem emisiile de dioxid de carbon rezultate din transportul mărfii etc.), putem fi mai conștienți în ceea ce privește reciclarea și utilizarea cât mai rară a plasticului, putem folosi mijloace de transport electrice, sau mijloace de transport în comun. Ne putem informa despre lucruri care se întâmplă la mii de kilometri depărtare sau putem participa în conversații și dezbateri globale.

3.2 Informat despre dinamica localității

Secolul 21 este supranumit și “Era Informației”. Avem acces la o multitudine de platforme de informare (ziare, știri TV, site-uri de socializare și multe altele). Deși există o abundență de resurse de informare, ca cetățean este important să ne informăm și din surse locale.

Atenție! A fi informat este atât o componentă a drepturilor cetățenești pe cât este o responsabilitate a cetățeanului! Este benefic pentru dezvoltarea urbană, pentru bunăstarea noastră și a persoanelor apropiate să accesăm informații despre situația și evoluția orașului și a propriei comunități.

Citește ce proiecte, planuri sau strategii are orașul pe domeniile de interes pentru tine. Fructifica aceste planuri și implică-te în implementarea și dezvoltarea lor. Află care sunt subiectele sau temele care îți preocupă pe concetățenii și vecinii tăi și gândește-te cum poți ajuta sau cum te poți implica.

3.3 Activ și constructiv social

A fi proactiv în comunitatea în care trăim înseamnă că nu suntem doar informați cu privire la ceea ce se întâmplă, ci de asemenea participăm în mod activ la crearea viitorului comunității noastre.

Este preferabil să fim activi și proactivi deoarece opinia noastră contează și acțiunile noastre conturează mediul în care trăim. Avem dreptul să fim implicați în deciziile și acțiunile care ne afectează pe noi toți. **Proactivitatea demonstrează că ne pasă de și că ne implicăm** în evoluția localității noastre, suntem conștienți că cel mai bun mod în care putem să ne pregătim pentru viitor este să îl construim.

1. Participăm la dezbateri publice;
2. Luăm legătura cu autoritățile locale și semnalăm problemele din comunitatea noastră;
3. Organizăm și participăm la activități pentru îmbunătățirea comunității noastre;
4. Votăm.

3.4 Perseverent și adaptabil la schimbare

Adaptabilitatea la schimbare ne asigură posibilitatea de a fi perseverenți în atingerea propriilor obiective. Ne dă posibilitatea să ne aliniem propriile aspirații cu mediul în care trăim și cu obiectivele celorlalți. Actuala viteză de schimbare crează un dinamism care ne influențează stilul de viață. Adaptabilitatea ne asigură reziliență în fața acestor schimbări.

Progresul comunității noastre este strâns legat de progresul personal. Iar pentru progres este nevoie de schimbare. Schimbarea este o constantă universală. Este benefic pentru noi **să nu negăm schimbarea, ci să o îmbrățișăm**. Schimbarea este inevitabilă, depinde de noi dacă privim schimbarea ca pe o sursă de creștere, de dezvoltare, sau ca pe un motiv de constrângere și nefericire.

Pentru a fi adaptabili la schimbare dar și perseverenți în propriile obiective ne ajută să:

1. Ne definim obiective clare, care implică comunitatea și mediul nostru;
2. Participăm la conferințe și alte evenimente de educare pentru a ne stabili repere comune;
3. Ne integrăm în grupuri;
4. Înțelegem, folosim și să îmbrățișăm schimbarea;
5. Ne păstrăm integritatea.

3.5 Atent la nevoi și perspective diverse

Nu există adevăr absolut în această lume. Toate afirmațiile pozitive sunt contextuale și relative, existând cel puțin o situație, într-un mediu diferit, în care acea afirmație este falsă. Atenția la nevoile și perspectivele celor din jur este acțiunea continuă prin care înțelegem cum gândesc, simt și acționează ceilalți oameni, parte din comunitatea în care trăiesc. În acest mod se produce incluziunea socială, o caracteristică esențială a comunităților evolute.

Când empatizezi cu alte nevoi și perspective, chiar și atunci când nu ești neapărat de acord cu ele, se întâmplă un lucru extraordinar pentru tine, ca și individ, cât și pentru ceilalți. Ai șansa să-ți lărgesci câmpul de cunoștințe și de competențe, iar ceilalți au șansa să primească ajutorul tău. De multe ori, ajutorul este chiar manifestarea înțelegerii și acceptării punctelor de vedere diferite.

1. Ascultă activ ce spune și ce nu spune, dar simte și ar dori să exprime cei din jur;
2. Empatizează cu perspectivele și modurile diferite de gândire, cu credința că ele îți pot lărgi câmpul de cunoaștere;
3. Oferă suport celor diferiți, nu criticând diferența, ci cu credința că diferențele dintre noi ne fac complementari și necesari, unul altuia.

3.6 Implicat în proiecte civice

Implicarea în proiecte de natură civică înseamnă o orientare a priorităților către colectiv. Această implicare mai este cunoscută sub denumirea de “voluntariat”. Putem defini această ocupație ca fiind alegerea de a oferi propriul timp pentru implementarea unui proiect în folosul unui bine mai mare, pentru întreaga comunitate..

Acțiunea de a contribui către dezvoltarea comunității poate avea un efect direct asupra dezvoltării noastre personale. Investindu-ne resursele în proiecte civice, investim în mod indirect în propria noastră prosperitate. Astfel, a aduce valoare comunității noastre implică în mod automat a ne aduce nouă beneficii pe termen mediu și lung.

Pentru a-i ajuta pe cei din jur și implicit pentru a ne ajuta pe noi, avem nevoie să:

1. Ne adresăm întrebarea “Cum pot eu să îi ajut pe cei din jur?”;
2. Răspundem pozitiv la apeluri către comunitatea în care trăim (exemplu: voluntariat, strângere de fonduri, participarea la dezbateri și consultări etc.);
3. Îi ascultăm, înțelegem și ajutăm pe cei din jurul nostru;

3.7 Independent în gândire și acțiune

Gândim singuri și autonom atunci când avem un plan pentru viața noastră și o listă de criterii și valori prin intermediul cărora luăm decizii. Lucrăm în paralel atât la propria evoluție cât și la evoluția comună. Acțiunile noastre individuale produc prin sinergie efecte de sistem. **Vedem legăturile și interdependențele sistemice și suntem conștienți că tot ceea ce este în jurul nostru ne privește.**

Cei care au propriile mecanisme de gândire critică și independentă pot identifica mai ușor mesajele false, riscurile și oportunitățile și pot participa la dezvoltare. Așa cum am mai menționat în acest ghid, construirea unei colectivități este un proces complex ce aduce laolaltă o multitudine de resurse, oameni, perspective, sisteme, individualismul, dar și colectivismul. Este indicat să conștientizăm că orice colectivitate este într-o perpetuă evoluție, că nu are o formă finală și că acest proces de dezvoltare trebuie îndeaproape proiectat, coordonat și implementat de către cetățeni.

1. Clarifică lucrurile importante pentru tine (valori, interese, direcții etc);
2. Selectează contextele, proiectele și oamenii cu care alegi să mergi la drum;
3. Fă primul pas și măsoară situația înainte și rezultatul ulterior.

Du-mă la testul cetățeanului digital!